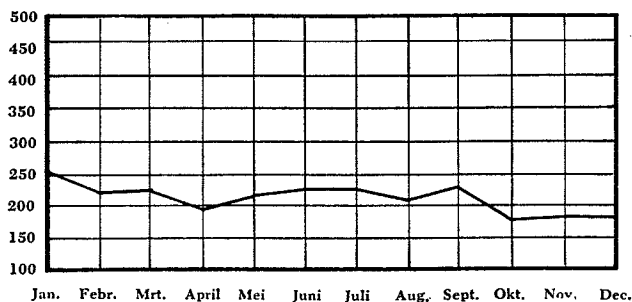

BIAK

Hoofdplaats der afdeling Geelvinkbaai en der onderafdeling Schouten-eilanden.

BEVOLKINGSCIJFERS	Papoea's	Europeanen	Aziaten	Totaal
Onderafdeling	30.517	1.917	447	32.881
Hoofdplaats	2.210	1.902	341	4.453

REGENVAL in millimeters (gemiddelde van 18 vooroorlogse jaren) per jaar 2553 mm

Regenval in millimeters (gemiddelde van 18 vooroorlogse jaren).

Het jaartotaal was te Boroekoe:

in 1951 - 2.711 mm in 216 regendagen
 1952 - 2.918 mm in 228 regendagen
 1953 - 3.032 mm in 209 regendagen
 1954 - 2.983 mm in 240 regendagen
 1955 - 3.257 mm in 241 regendagen

Gemiddelde temperatuur in 1955:

om 06.30 12.30 18.30 uur NGT
 24.4° 28.8° 27.2° Celsius

Gemiddelde relatieve vochtigheid:

om 06.30 12.30 18.30 uur NGT
 93 % 79 % 83 %

KLIMAAT

Men hoort nog al eens de mening verkondigen dat Biak bijzonder warm zou zijn. Grotendeels ten onrechte. Inderdaad kan het op de droge kalkgrond omstreeks het midden van de dag behoorlijk heet zijn, doch hier staat tegenover dat er bijna altijd zeewind is (overdag) en dat het 's avonds reeds bijna zonder uitzondering koel is.

Met Hollandia is Biak wel de meest bekende plaats van Nieuw-Guinea geworden, ofschoon het voor de oorlog al heel weinig betekenis had. Het is echter tijdens de oorlog een hoogst belangrijk strategisch punt geweest, mede omdat het een goede haven heeft, maar voornamelijk omdat de grote kustvlakte en het ontbreken van bergen in de nabijheid het maakten tot een ideale luchtbasis.

Dezelfde voordelen gelden ook nu nog en daardoor is Biak een belangrijke plaats voor de ontwikkeling van dit land. De grote K.L.M.-lijn Amsterdam-Sydney bracht de noodzaak mee tot het aanleggen van een intercontinentale luchthaven, geoutilleerd conform die status en mede daardoor werd het het knooppunt van het binnenlandse luchtverkeer.

Ook de Marine Luchtvaartdienst heeft er zijn basis en dat alles bij elkaar genomen geeft een bepaald cachet aan het stadje. Er is veel vertier, maar dat is niet het voornaamste; men mist er het gevoel van isolatie. Er is een constante stroom van reizigers, zowel van binnen Nieuw-Guinea als uit Nederland komend of daarheen vertrekkend, die veel nieuws medebrengen en een gevoel van verbondenheid met de rest van de wereld geven.

Daarbij komt dat de plaats nog in ontwikkeling is en snel groeit. Er wordt veel gebouwd en velerlei installaties worden er opgericht. Er is iets te doen op Biak, het is een dynamisch stadje.

De gehele streek draagt nog de sporen van de oorlog. De vliegvelden werden door de Japanners aangelegd, door de Amerikanen verbeterd en vergroot.

Mokmer-vliegveld te Biak.

Grolsch beer

is still being brewed in the traditional way according to an age-old natural recipe, handed down from father to son and coming from the first brewers-master who founded the brewery before 1677

WHERE NOT REPRESENTED
INTERESTED AGENTS ARE
REQUESTED TO APPLY TO
GROLSCH BIERBROUWERIJ N.V.
ENSCHEDA · GROENLO
HOLLAND

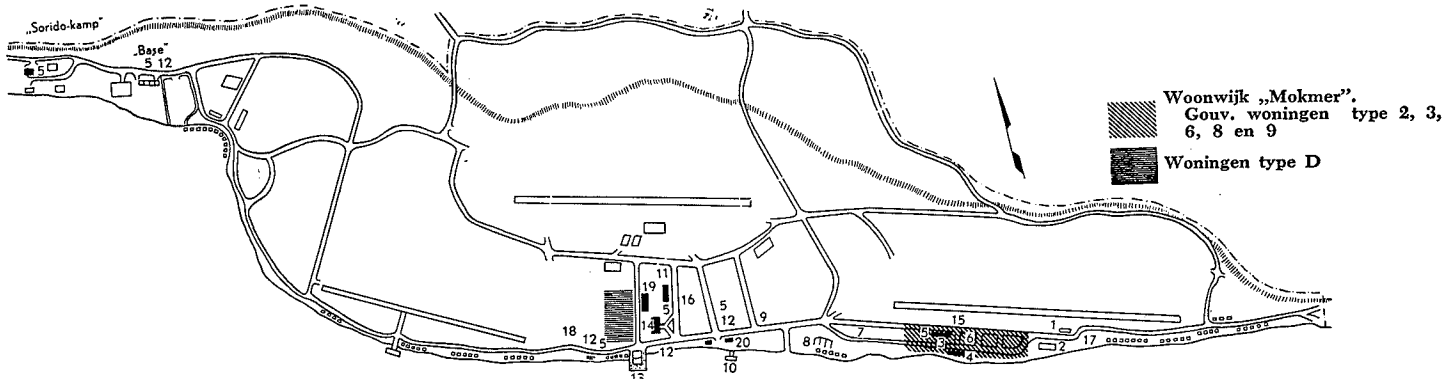
*Kwaliteitsproducten
uit
Holland*

VERMICELLI
MACARONI
SPAGHETTI
MIE
SOEPEN
VLEES- en KIPPENBOUILLONBLOKJES
BAKMEEL
CAKEMEEL
CUSTARD
MAIZENA
PUDDINGS
VANILLESUIKER
JOHN MOIR'S SPECIALDESSERT

*Jedere maand
nieuwe aanvoer!*

STADSPLAN BIAK

1. Vliegveld Mokmer	4. Eur. Lagere School.	11. Prot.-kerk (in aanbouw)
2. K.L.M.-hotel	5. Winkels.	12. Restaurant
3. Centraal-kantoor: Resident, H.P.B., Financiën Waterstaat, Landbouw, Boswezen, Electriciteits- wezen Reiswezen, Politie.	6. Tennisbaan	13. Haven.
	7. R.K.-Kerk	14. Ziekenhuis
	8. Zenderpark	15. Postkantoor
	9. Gouv. logeerverblijf (in aanbouw)	16. Politiekazerne (nieuw)
	10. Sociëteit.	17. Radio-Meteo-A.T.C.
		18. B.P.M.
		19. Alg. Lagere School
		20. R.O.N.G.-studio

Ook de havensteigers zijn van hen afkomstig. Van het uitgebreide wegennet wordt uiteraard alleen onderhouden wat nu nog nodig is.

Woningen

Zoals te Hollandia zijn hier: quonsets en vertimmerde barakken uit de oorlogperiode; de vóór de soevereiniteitsoverdracht, grotendeels van dumpmateriaal opgetrokken woningen; en de systematische nieuwbouw.

Het oppervlak der oudere woningen varieert van 50 tot 90 m², de constructie is zoals reeds eerder van Hollandia beschreven. De huishuren variëren van f 6,- tot f 15,- per maand.

De nieuwbouw-woningen zijn met weinig uitzonderingen uitgevoerd in oppervlakten van 72 en 84 m². Het kleinere type heeft twee slaapkamers en twee ineen lopende vertrekken, het grotere type heeft drie slaapkamers en eveneens twee ineen lopende vertrekken. Elke slaapkamer heeft een losse kast. De vloer bestaat uit cementen tegels, het dak uit eternietplaten.

Max. huurprijzen gouvernementswoningen (nieuwbouw).

Type	waarschijnlijk ongev.
2	f 45,- per maand
3	„ 70,- per maand
6	„ 37,50 per maand
8	„ 60,- per maand
9	„ 37,50 per maand
D	„ 30,- per maand

Behalve type D is iedere woning voorzien van een aparte goedgeang en/of bediendekamer met W.C.

Bedienden

Geoefende vrouwelijke bedienden zijn moeilijk te krijgen, maar mannelijke bedienden met een redelijk ervaring zijn doorgaans wel in te huren. Het salaris varieert van f 20,- tot f 50,- per maand plus minstens één warme maaltijd per dag.

Huisinrichting

Meubilair is niet te krijgen en er is slechts zeer sporadisch een vendutie. Wat

betreft dagelijkse gebruiksvoorwerpen, huishoudelijke apparaten, enz. kan men wel aannemen, dat Biak even goed voorzien is als Hollandia.

Electriciteit

Dag- en nachtstroom van 220 Volt wisselstroom.

Licht en huistarief.

Begrenzing in V.A.	Vastrecht in f.	Vrij KWh/mnd.	Prijs in f v/h meer verbruik per KWh
400	12.-	50	0.22
600	19.-	70	0.25
800	27.-	90	0.28
1000	34.-	110	0.29
1200	40.80	132	0.30
1400	47.60	154	enz.
1600	54.40	176	
1800	61.20	198	
2000	68.-	220	
2200	74.80	242	

Watervoorziening

Er is een waterleiding met beperkte capaciteit. Het water is echter wat ziltig en moet bovendien gekookt worden. Merendeels voorziet men in de behoefte aan drink- en kookwater door het opvangen van regenwater. Met (in 1955) 3.257 mm regen, verdeeld over 240 regendagen, is er zelden gebrek aan water.

Tarief waterleiding:

Per maand:
volwassenen f 2,50 per persoon
kinderen t/m 5 jaar f 1,- per persoon

De was moet binnenshuis worden gedaan.

Huisbrandstof

Brandhout is als regel wel, houtskool echter niet te krijgen. Koken op petroleum wordt dus aanbevolen.

Voorraden en assortiment van provisiën en dranken, toiletartikelen en rookgerei is practisch gelijk aan die van Hollandia. Er zijn enige leveranciers die voor 100 à 150 gulden per maand één warme maaltijd per dag aan huis leveren.

Textiel en schoeisel, is in de winkels voldoende voorradig, doch het assortiment is niet zo groot als te Hollandia.

Er is één Chinese kleermaker die goed werk aflevert. Uiteraard zal men zoveel mogelijk zijn uitrusting uit Nederland meebrengen, aangezien de keuze daar nu eenmaal veel ruimer is en de prijzen veel lager zijn, doch voor aanvulling kan men er dus terecht.

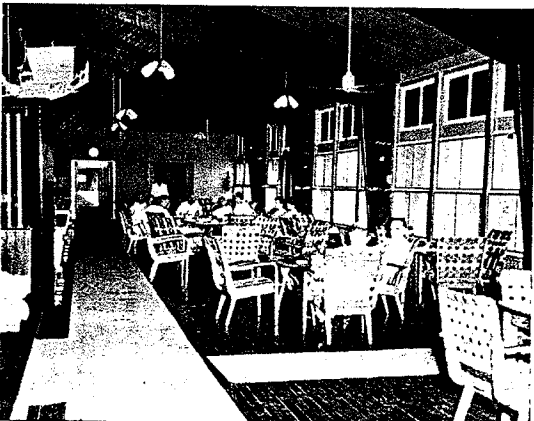
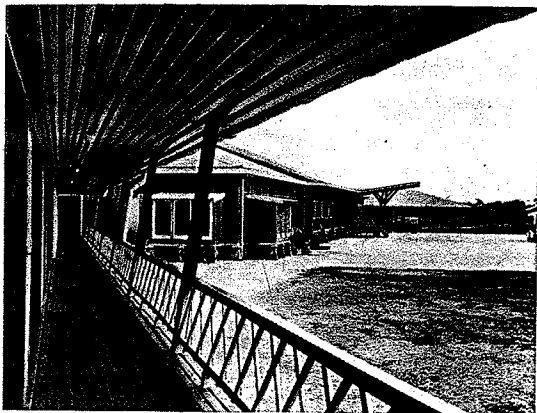
Op de aanwezigheid van een modiste kan niet gerekend worden.

Tarieven kleermaker:

maakloon lange pantalon	f 12,50
short	„ 10,-
overhemd	„ 12,50

Nieuwe woningen op Biak.

K.L.M. hotel „t Rif“.

Er is geen burgerschoenmaker. De Marine-schoenmaker verricht echter in zijn vrije tijd ook schoenreparaties voor burgers, zodat men zich redden kan. Een zelfde regeling bestaat bij de kapper, die na afspraak bij burgers thuis komt knippen (zowel voor dames als heren).
Tarief voor heren plm. f 2,-.

Vers vlees is vrijwel nimmer te krijgen. Verse vis en eieren zijn te verkrijgen op de wekelijkse pasar, waar voorts ook vruchten te koop zijn, voorzover voorradig. Alleen papaja is regelmatig te verkrijgen, terwijl uit Seroei een enkele maal pisang wordt aangevoerd. Voorts is het mogelijk om geregelde bestellingen van vruchten en groenten te plaatsen bij de kwekers te Manokwari.

Van groenten bestaat een geregelde aanvoer (voornamelijk prei, sawi en pet-sai, doch ook wel andere soorten) uit de L.V.D.-tuin te Bosnik. Op drie dagen van de week heeft in twee winkels deze verkoop plaats.

Indien men met een beperkt assorti-

ment genoeg neemt, kan men het zonder blikgroenten stellen.

Vriescamer-artikelen (eieren, vlees en vleeswaren, sinaasappels) worden op gezette tijden uit Australië en Nederland aangevoerd (eens per plm. 4 weken).

Men dient steeds voor enige weken in te kopen (ijskast!).

Brood.

Er zijn twee bakkerijen, die aan huis bezorgen; het brood is van behoorlijke kwaliteit; maximum broodprijzen, door Econ. Zaken voor Nieuw-Guinea vastgesteld:

waterbrood	800 gr	f 0,80
waterbrood	400 gr	„ 0,40

GOUVERNEMENTSZIEKENHUIS

Artsen	3
Verpleegsters	7
Bedden	115
Klasse bedden	8

Gezondheidszorg

Tandheelkundige hulp wordt gegeven door een tandarts van de Koninklijke Marine.

Onderwijs

De openbare Europese lagere school heeft een leerprogramma dat aansluit op dat van de Nederlandse scholen. Er is voorts een Algemene lagere school van de Zending Ned. Herv. Kerk.

Zielzorg

Voor Katholieken en Protestanten bestaat gelegenheid hun kerkelijke plichten te vervullen.

Er is een R.K. geestelijke (een Pater van de Orde der Franciscanen); een voorlopig R.K. kerkgebouwtje kwam kortgeleden gereed.

Voor Protestanten worden door de predikant - Ressortschoolbeheerder diensten gehouden in het gebouw der E.L.S.; een nieuw kerkgebouw is in aanbouw en zal naar verwachting in 1956 gereedkomen.

Voorts bestaan er plannen voor de Protestantse gemeente een eigen predikant te doen uitkomen; de taak van de aanwezige predikant - R.S.B. ligt nl. allereerst op zendingsterrein.

Ontspanning

Men kan voetballen en tennissen, zeilen en zwemmen. Aan de waterkant is een algemene sociëteit, terwijl ook de lobby van het gerieflijke K.L.M.-hotel „t Rif“ een gefrequenteerde gelegenheid is geworden. Filmvoorstellingen worden gegeven in het K.L.M.-hotel en in het Marinekampement en deze kunnen ook bezocht worden door genodigden uit de plaatselijke gemeenschap.

De radio-ontvangst is goed. Er is een goede uitleenbibliotheek van de Dienst van Sociale Zaken.

Locaal transport

Indien men niet op een vervoermiddel van dienst of bedrijf mag rekenen, heeft een fiets zeker zijn nut (ook voor de huisvrouw, om boodschappen te doen).

Verbindingen

Overland is alleen de districtshoofdplaats Bosnik per auto bereikbaar.

Door de lucht per „Kroonduif“ met Hollandia (en Merauke), Manokwari (en Sorong), Noemfoor.

Over zee per K.P.M. met Hollandia, Seroei, Manokwari (en verder naar Sorong, Merauke).

Er is dagelijks telefoonverbinding met Hollandia. Voorts de normale telegraafverbindingen.

Er is een niet-automatisch telefoonnet met een beperkt aantal aansluitingen.

Logiesgelegenheid

Logies K.L.M.-hotel „t Rif“ à f 35,- - f 40,- per persoon per dag.

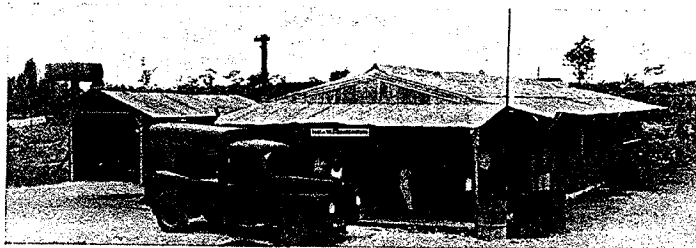
Een Gouvernements-logeerverblijf is in aanbouw en komt waarschijnlijk in 1956 gereed.

LOCALE PRIJZEN

Klapper	f 0,25 per stuk
eieren	f 0,50 per stuk
verse vis	f 3,00 per kg.
katjang pandjang	f 2,00 per kg.
kangkong	f 1,25 per kg.
bajem, variërende tussen	f 2,00 en f 3,00 per kg.
pisang variërende tussen	f 2,00 en f 3,00 per kam
Kool (blad)	f 2,00 per kg.
pe-t sai biasa	f 1,20 per kg.
sawi poetih	f 1,20 per kg.
sawi idjo	f 0,90 per kg.
andijvie	f 1,00 per kg.
prei	f 2,00 per kg.
ketimoen	f 0,75 per kg.

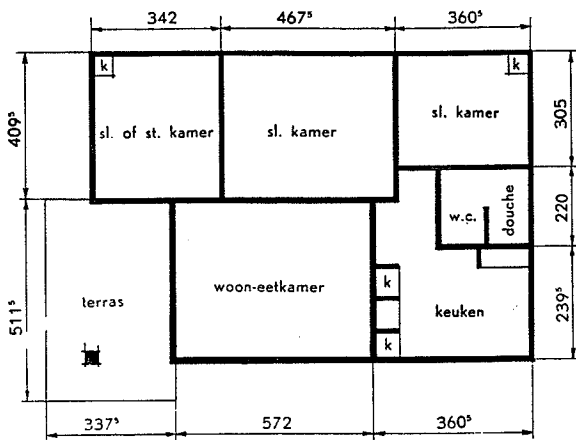

Stationsgebouw met controle-toren.

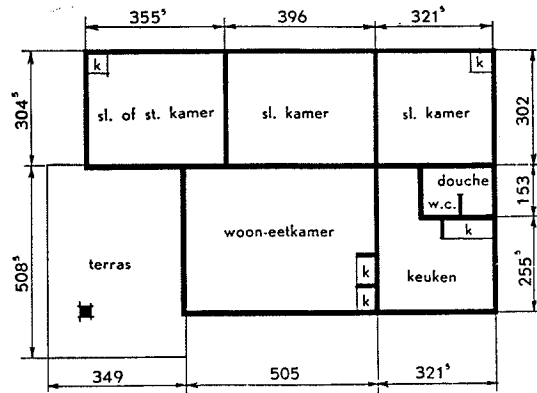

Het oude postkantoor.

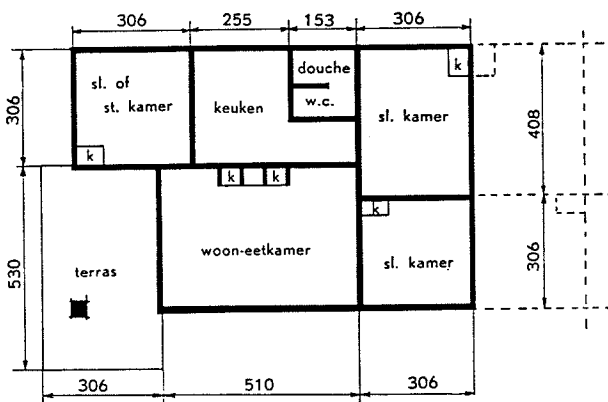
WONINGTYPEN BIAK

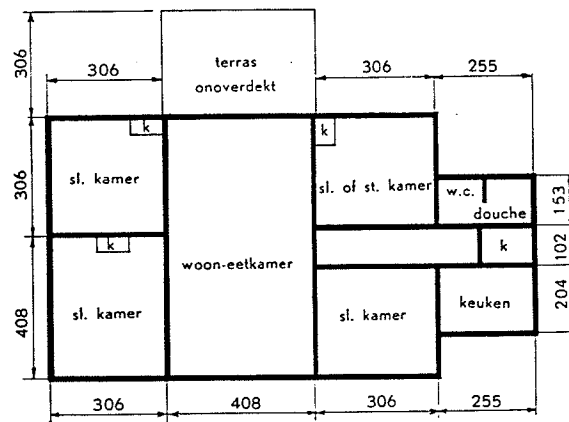
TYPE 2

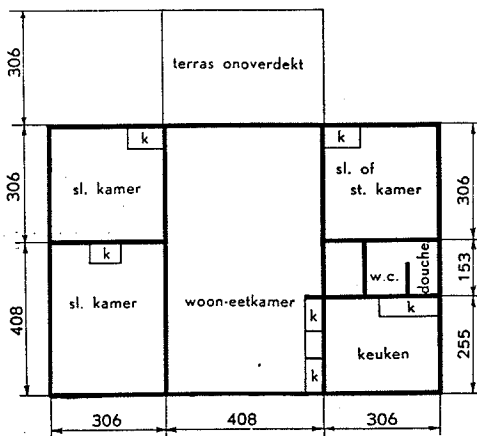
TYPE 3

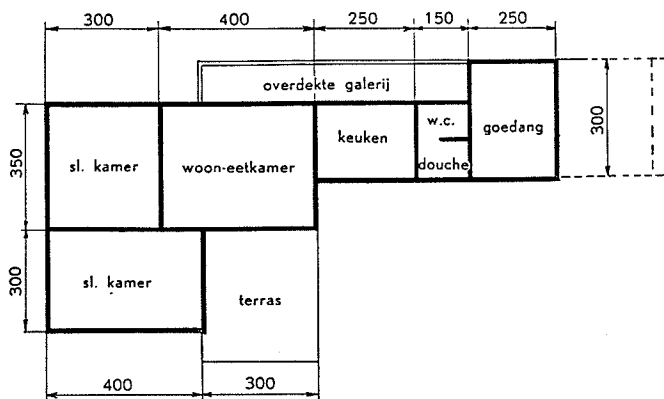
TYPE 6

TYPE 8

TYPE 5

TYPE D